

ملکی تاکید کرد

ضرورت برنامه‌ریزی درسی فطرت محور در دوره پیش دبستان

تهران (پانا) - همایش ملی علمی- تخصصی «نظام تربیت آوان کودکی؛ چشم‌انداز، تجارب و استلزامات» به صورت حضوری و مجازی برگزار شد که معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی به لزوم برنامه‌ریزی درسی فطرت محور در دوره پیش از دبستان تأکید کرد.

به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، حسن ملکی در ابتدای سخنان خود بیان کرد: بنده اعتقاد دارم که ما در یک نقطه عطف و یک موقعیت حساس در تاریخ تعلیم و تربیت ایران قرار گرفته‌ایم و به چند دلیل این حساسیت را می‌توانیم مورد توجه قرار داد. ما اسناد بالادستی مدون و خوبی داریم و این را باید به فال نیک گرفت و بناهای تعلیم و تربیت را بر مبنای استوار کرد، چرا که در غیر این صورت کار اساسی‌تری برای این ملت انجام نداده‌ایم. به هر حال تعلیم و تربیت، ایدئولوژی محور است و در آموزش و پرورش کشور ما نیز بنا بر این است که بحث تحول، مخصوصاً در دوره پیش دبستان، با جدیت بیشتری دنبال شود.

ضرورت برنامه ریزی درسی با نام فطرت‌گرایی توحیدی

معاون وزیر آموزش و پرورش با طرح این سؤال که برنامه تحول محور را باید با کدام رویکرد درسی پیش برد؟ اظهار داشت: در دوره پیش دبستان، رویکردهای مختلفی مطرح است و هر رویکردی مزه خاص و آثار و پیامدهای خاص خودش را دارد. در حال حاضر در بعضی از مراکز دوره پیش دبستان، دانسته و ندانسته از برخی رویکردهای مبتکران غربی استفاده می‌کنند و برخی تابلوها هم با این عنوان بر سر در مراکز نصب شده است و لابد تصور این است که اگر دوره پیش دبستان را به رویکردهای مونته‌سوری و والدورف متصل نمایند گویی که دارند یک نوآوری و ابداع فراهم می‌سازند، اما بنده ضمن اینکه برای تجارب بین‌المللی احترام قائل هستم به شدت از رویکردهای غربی پرهیز دارم و معتقدم که اگر بخواهیم دوره پیش دبستان را برنامه‌ریزی کنیم راهی جز این نداریم که برنامه‌ریزی درسی خودمان را بر یک دیدگاه اسلامی بومی به نام «فطرت‌گرایی توحیدی» مبتنی کنیم.

فطرت‌گرایی توحیدی و ریشه در اسناد تحولی

ملکی با بیان اینکه رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی ریشه در اسناد تحولی دارد، اظهار داشت: بنده اعتقاد دارم که اگر قرار است یک صراط برای تعلیم و تربیت تعریف کنیم، این صراط باید بر پایه اسناد تحولی خودمان باشد، ضمن اینکه از تجارب و رویکردهای سایر کشورها نیز باید بهره‌مندی لازم را داشته باشیم. بنابراین دوره پیش از دبستان باید بر پایه فطرت الهی کودک مورد توجه قرار گیرد و رویکرد برنامه‌ریزی درسی فطرت‌مدار مورد عنایت قرار گیرد. یکی از رویکردهایی که باید روی آن کار شود و به گفتمان تبدیل شود و بر اساس آن برنامه‌ریزی‌های درسی تولید شود، همین رویکرد فطرت‌گرایی توحیدی است که بنده اعتقاد دارم این رویکرد در دوره پیش از دبستان باید بیش از سایر دوره‌ها مورد توجه قرار گیرد.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با بیان اینکه سرشت و فطرت انسان در دوره پیش دبستان دارای ویژگی‌های دلالت‌گر و الهام‌بخشی است، افزود: فطرت انسان در دوره کودکی، مدفون است. من واژه «دیفینه» را در ارتباط با کودک، واژه قابل تأملی می‌دانم. ما باید در مواجهه با این دیفینه تمام ابراز و تلاش‌مان را به کار گیریم و اجازه ندهیم این دیفینه آسیب ببیند.

وی افزود: فطرت الهی انسان در دوره کودکی، محاط در طبیعت اوست، یعنی اول با طبیعتش با ما مواجه می‌شود؛ بنابراین در دوره کودکی جز مسئله کنجکاو، آثاری از فطرت الهی فعلاً در کودک نمی‌بینید و این پیامش این است که مربیان کودک باید مانند یک دفینه‌شناس و دفینه‌کاو عمل کنند تا از دل این گنج، بذری به نام فطرت الهی کودک آرام آرام رشد کند.

اصول حاکم بر برنامه‌ریزی دوره پیش از دبستان

ملکی با بیان اینکه باید از قواعد و اصول خاصی پیروی کرد تا کودک رشد کند، اظهار داشت: اصل اول این است که ما کودک را امانت الهی تلقی کنیم. یعنی بنده به عنوان مسئول سازمان پژوهش و سایر بخش‌های آموزش و پرورش در قبال کودک امانت‌دار هستیم. خداوند کودک را به من و شما امانت داده است و ما باید به او رسیدگی کنیم و در امانت، خیانت نکنیم. معنای عدم خیانت در امانت این است که تعلیم و تربیت خود را در مدار فطرت و در مدار قابلیت‌های ذاتی او قرار دهیم. بنده اعتقاد دارم که کودک در نظام تعلیم و تربیت مبتنی بر غیر فطرت، می‌شکند ولو اگر شما شکوفایی ظاهری را هم در او ملاحظه کنید.

وی ادامه داد: اصل دوم، توجه به طبیعت کودک است. اگر ما به طبیعت کودک نرسیم هرگز نمی‌توانیم تماشاگر شکوفایی فطرت او باشیم زیرا در دوره کودکی، فطرت مانند یک بذر در دل طبیعت او پنهان است و آنچه که محیط است، طبیعت است و آنچه که محاط است، فطرت است بنابراین باید به طبیعت توجه کرد. طبیعت کودک، همین بازی‌ها، جست و خیزها و فعالیت‌های گوناگونی است که ما در کودکان ملاحظه می‌کنیم که من آن را با اصل سوم، یعنی اصل بازی، نشاط، خلاقیت و آزادی عمل، ترکیب می‌کنم. بنابراین ما باید دنبال برنامه درسی بازی محور باشیم و به دنبال برنامه‌ای باشیم که در آنجا آزادی کودک اصالت دارد البته به اعتقاد بنده آزادی با رهایی فرق دارد.

رئیس سازمان پژوهش لزوم مربیان تربیت شده و با صلاحیت را اصل چهارم دانست و گفت: اگر ما در دوره پیش از دبستان مربیان تربیت شده خوبی نداشته باشیم، برنامه درسی ما به نتیجه خوبی نائل نخواهد شد. من اعتقاد دارم که سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک باید بحث آماده‌سازی مربیان تربیت شده را به‌عنوان یک راهبرد و برنامه اصلی، مد نظر قرار دهد زیرا برنامه‌ریزی دوره پیش از دبستان، به طور ذاتی با یک معلم با صلاحیت، ادغام و الصاق شده است.

اصل برنامه تربیتی تلفیقی

ملکی خاطر نشان کرد: در دوره پیش از دبستان باید اصل برنامه تربیتی تلفیقی را مد نظر قرار دهیم منتها باید توجه کرد که گفتن تلفیق در دوره پیش از دبستان مشکلی را حل نمی‌کند بلکه فهم تلفیق و عمل به آن می‌تواند مشکل‌گشا باشد. در اینجا بحث اینکه تلفیق از چه نوعی باشد مطرح است که بنده اعتقاد دارم زندگی عادی کودک باید به برنامه درسی تلفیقی تبدیل شود که البته کار سختی است و کارشناسان زبده‌زبان و برنامه‌ریزی درسی پیشرفته‌ای می‌خواهد.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در پایان تأکید کرد: هر قدر مراکز تربیتی کودکان زیر ۷ سال با وضع زندگی آنها در داخل خانه شبیه‌تر باشد، آن مرکز موفق‌تر است. اینجاست که باید بین برنامه درسی خانه با برنامه درسی دوره پیش از دبستان، انطباق کامل برقرار شود.

براساس این گزارش، همایش ملی «نظام تربیت اوان کودکی؛ چشم‌انداز، تجارب و استلزامات» امروز ۲۷ تیرماه به‌صورت حضوری و مجازی با مشارکت پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش در ساختمان شهید رجایی وزارت آموزش و پرورش برگزار شد.

حکمرانی دوره اوان کودکی؛ تجارب ملی و جهانی؛ مبانی نظری، اصول و اهداف تربیت و مراقبت اوان کودکی؛ دیدگاه‌های ملی و جهانی، نقد دیدگاه‌ها؛ برنامه‌ها، الگوها و روش‌های تربیتی و مراقبتی؛ تربیت مربی و نیروی انسانی مورد نیاز؛ مکان، فضا و تجهیزات مناسب برای تربیت و مراقبت کودکان؛ عوامل سهیم و مؤثر:

خانواده، فضای مجازی و رسانه&ZWNJ;ها؛ محورهای سخنرانی&ZWNJ;های این همایش است.